

Antykorupcja

<https://antykorupcja.gov.pl/ak/czy-wiesz-ze/6099,Unia-za-tytulę.html>
2022-11-27, 03:43

Unia za tytuły

Do końca XVIII wieku Królestwo Irlandii pozostawało w unii personalnej z Królestwem Wielkiej Brytanii. W 1800 roku najpierw parlament brytyjski, a następnie irlandzki przegłosowały ustawy o unii realnej. Po ich wejściu w życie 1 stycznia 1801 roku ustanowiły one Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii. W przypadku Irlandii pozytywnemu wynikowi głosowania trzeba było jednak dopomóc.

W tym okresie Irlandia była najbardziej problematycznym członem monarchii zasiadającej na tronie w Londynie dynastii hanowerskiej. W około 90 procentach pozostawała katolicka, podczas gdy od czasów Henryka VIII w pozostałej części monarchii religią panującą były kościoły narodowe, nieuznające prymatu papieża, na których czele każdorazowo stał kolejny władca Wielkiej Brytanii. Irlandia podobnie posiadała własny anglikański kościół narodowy, gromadził on jednak głównie kolonizatorów przybyłych ze Szkocji i Anglii, którzy w dużej mierze postrzegani byli jako obcy. Poprzez przejęcie skonfiskowanej katolickim rodem ziemi, błyskawicznie się wzbogacając, piastowali oni najwyższe urzędy w państwie. Umożliwiło im to ponadto tamtejsze prawodawstwo, tzw. Ustawy Karne, które zabraniały

katolikom piastowania urzędów publicznych czy zasiadania w parlamencie. Było ono tym ściślej przestrzegane, gdyż protestanckiej mniejszości gwarantowało zachowanie jej dominującej pozycji. Uprzywilejowanie to weszło do codziennego języka pod nazwą „protestanckiej dominacji”.

Wśród dyskryminowanych katolików i prezbiterian (również dotkniętych ograniczeniami prawnymi) nie mogących dojść do porozumienia w sprawie zniesienia choć części ustawodawstwa karnego, zaczęły się szerzyć nastroje i postawy radykalne, nie wykluczające walki zbrojnej. Sprzyjał temu zwłaszcza płynący z Francji duch rewolucji i republikanizmu. Czynniki te doprowadziły do wybuchu powstania w 1798 roku, które po 3 miesiącach za cenę 30 tysięcy zabitych zostało stłumione.

Wydarzenia te zaowocowały w rządzie w Londynie przekonaniem, zwłaszcza u premiera Williama Pitta Młodszeo, że kwestia irlandzka wymaga pilnego rozwiązania tak, by zapobiec kolejnym rozruchom, zwłaszcza w obliczu wojny z napoleońską Francją. Uznał on, że najlepszym rozwiązaniem będzie tzw. emancypacja katolików, czyli choć częściowe zniesienie obowiązujących restrykcji, co umożliwiłoby im piastowanie stanowisk i udział w życiu politycznym. Jednak, aby w ten sposób władze w Irlandii nie zostały zdominowane przez nieprzychylnie do Londynu nastawionych irlandzkich katolików, co, jak się obawiał, mogło

zaowocować rozwiódem z Wielką Brytani na drodze parlamentarnej, drugim elementem jego planu było przeprowadzenie unii realnej obu królestw. Ponadto, w jego opinii łatwiej byłoby przeforsowa ich emancypacj w sytuacji, gdy będą stanowić mniejszo w wspólnym państwie ni wikszo w wlnym.

Spotka się to musiało z opozycj ze strony protestanckich, irlandzkich parlamentarzystów, gdyż zgoda na jego propozycje równała się zniesieniu parlamentu w Dublinie, kresowi jego autonomii i przekazaniem pełni wlady w ręce parlamentu i rdu w Londynie. W pierwszym podejściu w 1799 roku nie udało się jej przewyciężyć i wniosek na forum parlamentu upadł.

I nie przekonywała Irlandczyków perspektywa posiadania w zjednoczonym parlamencie 100 przedstawicieli w Izbie Gmin i 32 w Izbie Lordów, czyli więcej niż by wynikało z zasady proporcjonalności do liczby ludności.

W drugim podejściu, rok później, brytyjski rd przygotowa si już znacznie lepiej. Przeprowadzi zmasowaną kampani przeciaania parlamentarzystów na swoją stron, której częścią by proceder *przekupywania* ich za cenę przyznawania godności i nada ziemskich. I nawet pomimo pmiennych przemów niektórych nieprzejednanych zwolenników autonomii, Ustawa o Unii (z irlandzkiego zwana *Acht an Aontais*)

została przegłosowana 1 sierpnia 1800 roku, sama unia weszła w życie 1 stycznia 1801 roku powołując do życia Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii z jednym, wspólnym parlamentem.

Stratni na reformie okazali się także katoliccy mieszkańcy Irlandii, gdyż wobec zdecydowanego sprzeciwu króla Jerzego III premier Pitt nie był w stanie spełnić swojej obietnicy o przeprowadzeniu ich emancypacji, co zaowocowało jego dymisją.

Źródła:

wikipedia.org, historyworld.net, spiritus-temporis.com, answers.com,

Joseph Fisher, The Case of Ireland, Being an Examination of the Treaty of Union Between Great Britain and Ireland: And an Enquiry Into the Manner in which it Has Been Carried Out: Together with Some Letters on the Excessive Taxation of Ireland.